І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
New York's Telephone:
BArclay 7-4125

РІК LXVIII. Ч. 31. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 17-го ЛЮТОГО 1961 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, FEBRUARY 17, 1961 No. 31. VOL. LXVIII.

КЕННЕДІ ПЕРЕСТЕРІГАЄ МОСКВУ ПРОТИ САМОВІЛЬНОЇ АКЦІЇ В КОНГО

Підтримує Об'єднані Нації в Конго та генерального секретаря Гаммершилда. — Таврує визнавання за „уряд" Конга провінційно-племінного правління комуніста Гізенди.

Вашингтон. — Президент Дж. Ф. Кеннеді в окремій заяві, яку він склав на початку своєї пресової конференції в середу 9 лютого ц. р., рішуче перестеріг Москву, щоб вона не вела самовільної ніякої акції на терені Конга, назвавши таку можливу акцію небезпекою війни. Не називаючи Совєтського Союзу за іменем, Президент заявив: „Трудно повірити мені, що будь-який уряд насправді плянує вступити на такий небезпечний і невідповідальний шлях. Все ж, уважаю за необхідне, щоб не було ніяких непорозумінь, з'ясувати становище З'єдинених Держав на той випадок. З'єдинені Держави підтримували і будуть продовжувати підтримування приявности Об'єднаних Націй в Конго. ЗДА вважають за єдиний легальний авторитет, покликаний до говорення в імені Конга, як цілости, уряд, встановлений під президентом Касавубу, який засів в Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй на основі голосів більшости її членів". В дальшому Президент признав, що рямці конголійського уряду, що його покликє до життя Касавубу, є предметом дискусії і що такі дискусії ведуться однаково в столиці Конга Леопольдвілі, як і в Ню Йорку. Але плянове визнання конголійських фракцій за так звані уряди в інших частинах тіла подіеленої країни може тільки збаламутити і зробити ще труднішим забезпечення незалежности і тривкости Конга. З'єдинені Держави становлять найкращу, якщо не єдину, можливість для відновлення умов стабільности і порядку в Конго." Президент Кеннеді покликався на заяву індійського прем'єра Джавагарлала Неру, який в тому самому дні заявив в Ню Делі, що „коли Об'єднані Нації вийшли б з Конга — то це було б для тієї країни катастрофою", — і цілком асолідаризувався з тією заявою. Зворот през. Кеннеді проти визнавання „кліккових" чи „фракційних" урядів за уряди цілого Конга стосується проголошеного Совєтами визнання за „легітимний" уряд Конга правління, покликане колишнім віцепрем'єром за урядування Люмумби, Антуана Гізенди, вишколеного в Москві комуніста, в конголійській провінції Орієнталь. Слідами за Москвою пішла З'єдинена Арабська Республіка, Ґвана, Східня Німеччина і Югославія. Таким чином три комуністичні держави і дві ніби-то невтральні визнали вже Гізенду за прем'єра нового уряду в Конго, що вводить новий хаос в Конго і комплікує міжнародну ситуацію. В самому Конго — спокій, але тамошня атмосфера — за твердженням кореспондентів — сильно напружена. Комуно-югославська преса проголосила вістку, наче б Патріса Люмумбу якийсь бельгійський сотник застрелив швидко після того, як його і двох інших його співробітників переведено до провінції Катанґи. Однак два дні тому конголійські власті в провінції Катанґи завезли бельгійського лікаря д-ра Ґю Пітера, який вже 13 років живе в Конго, на місце, де поховано Люмумбу і його двох товаришів неділі, і там, після ексгумації, він оглянув тіла вбитих. Лікар відмовився подати про це будь-які відомості, виправдавшись лікарською таємою. — В різних містах Европи та по широкому світі організовані комуністами демонстранти атакували бельгійські амбасади. Особливо здемольовано амбасаду Бельгії у Варшаві. В деяких закордонних містах пошкоджено й американські установи, як публічні бібліотеки. Комуно-китайська офіційна агенція вбивство Патріса Люмумби приписує просто „Америці і Бельгії". З столиці Бельгії повідомляють, що не є виключення зірвання дипломатичних взаємин між Бельгією і Совєтським Союзом та іншими комуністичними країнами.

Президент Кеннеді відповідає на запити журналістів

ПРЕЗИДЕНТ ПРИЗНАЄ НАЯВНІСТЬ РЕЦЕСІЇ; ЗАПОВІДАЄ ЗАХОДИ ПРОТИ НЕЇ

Вашингтон. — Президент Кеннеді на пресовій конференції 15-го лютого заявив, що кожний, який запізнається з економічним станом в цій країні, мусить погодитися в тому, що „конечно є негайно діяти", щоб побороти економічну рецесію. Кеннеді цими словами відповідав республіканським конгресменам, які недавно твердили, що Президент у своєму зверненні до Конгресу про стан економіки надто в чорних красках представив господарську ситуацію, щоб за кілька місяців можна було хвалитися, що демократичний уряд вивів ЗДА з нової рецесії. Кеннеді обороняв своє становище і заявив, що він свідомо вживав і вживає слова „рецесія", бо немає потреби ані вимоги применшувати проблему. Рецесія існує вже кілька місяців, і ситуацію погіршує та обставина, що ЗДА вповні не видужали з економічної рецесії, яка була в 1958-му році. Президент закликав провідників обидвох партій до співпраці в Конгресі. У вступній заввазі на початку конференції Президент згадав про ті всі проєкти, які задумує зреалізувати його уряд для поборювання економічної кризи, які видко хоч би з того, що число безробітних виносило 5,500 000, і між ними 600,000 є таких, які вже вичерпали законну допомогу для безробітних, і тепер живуть із допомоги доброчинних установ. Уряд вислав до Конгресу такі проєкти: про продовження федеральної допомоги для безробітних, яким вичерпався її реченець; уряд пропонує також окрему допомогу для дітей безробітних; в Конгресі є законопроєкт про допомогу тим районам, які довший час мають збільшене число безробітних; уряд вніс законопроєкт про збільшення мінімальної заробітної платні за годину праці з одного доляра до $1.25; окремий законопроєкт домагається збільшення пенсій із соціального забезпечення; уряд видав зарядження, щоб збільшити харчову допомогу тим, які її потребують внаслідок безробіття, в деяких районах. Крім того уряд видав кілька розпоряджень, які мають збільшити купівельну силу громадянства. Негайно забезпечені вояки-ветерани дістануть $250,-000,000 титулом дивіденд від своїх поліс. Податковий уряд теж якнайшвидше висилатиме податкові зворти, суми яких виносять коло $4 більйонів, і ті гроші повернуться в економіку країни. Приспішити видати $700 мільйонів на будову ракет, а поштовий департамент приспішить будову поштових приміщень. Фармери дістануть $75 мільйонів у формі позичок, а на будову автострад видадуть у приспішеному темпі $734 мільйони. Президент заявив, що він очікує повної співпраці від губернаторів і міських самоуправ в поборюванні рецесії, бо треба якнайскорше поставити на ноги економіку. Дрібні підприємства дістануть допомогу, щоб їх підприємства могли розвиватися та затрудняти робітників. Ця допомога відбудеться у формі оборонних замовлень, які дістануть дрібні підприємства.

Діллон — за ратифікацію договору про членство ЗДА в Організації Економічної Співпраці

Вашингтон. — Секретар скарбу Даґлес Діллон виступав в Сенатській Комісії Закордонних Справ і домагався, щоб Сенат ратифікував конвенцію про приналежність ЗДА до Організації Економічної Співпраці і Розвитку, бо як це не станеться, то ця організація розлетиться, і тоді важко буде нав'язати економічну співпрацю цієї країни з західньою Европою. В цій справі виступав в Комісії також державний підсекретар Джордж Белл, який твердив, що якби ЗДА були членом Організації Економічної Співпраці, то не були б втікали капітали до Европи і ЗДА не мали б в цьому році платничого дефіциту в сумі $3.800,-000,000. В Англії відсотки від ощадностей виносили по 6%, в Німеччині по 5, а в ЗДА Рада Федеральної Резерви зменшила дисконт до 3%. Внаслідок цього капітал втікав за кордон і настав великий дефіцит в платничому бюджеті ЗДА з закордонними державами.

Помер Онуфрій Костюк

Довголітній член 85 Відділу Українського Народного Союзу Братства св. Архистратига Михаїла в Гейзелтоні, Па., та його секретар майже впродовж 50 років, Онуфрій Костюк помер 14-го лютого ц. р. на 71-му році життя. Покійний походив зі села Устечко, пов. Заліщики, до ЗДА прибув у 1910 році. Полишив у смутку дружину Розалію восьмеро дітей та 12 внуків. Один зі синів покійного о. д-р Реймонд є католицьким священиком у місцевості Гемонд, Індіяна. Похорони цього заслуженого союзового та громадського діяча відбудуться в суботу, 18-го лютого з Церкви св. Михаїла в Гейзелтоні о год. 9-ій рано.

В АМЕРИЦІ

● З Білого Дому повідомляють, що портрет колишнього президента Андрю Джексона (1828—1832) після 8-річного „вигнання" до пивниці, вернувся на своє давнє місце і висить на почесному місці в південному голі кімнати для нарад Президентського кабінету побіч іншого демократичного патрона колишнього президента Томаса Джеферсона (1800-1808).

● 15-го лютого всі кадети Військової Академії у Вест Пойнті, Н. И., жертвували кров для Американського Червоного Хреста. Так само дали свою кров працівники Компанії Едісон в Ню Йорку. Хто бажав би жертвувати кров на цілі Червоного Хреста, той може знайти адресу в телефонічній книжці і порозумітися, коли це можна зробити.

● Група лікарів під проводом д-рів Деніела Мезона і Джозефа Ф. Урічіо ствердила, що серце перед серцевою атакою висилає прохання про поміч, але лікарі цього не чують ані вухом ані серцефоном, ані по кардіограмі, що є звичайно стетоскопа. Досвіди переводили в шпиталях Філядельфії за допомогою дуже чуйного мікрофона, який здібний є ловити звуки від 1 до 50 циклів в секунду.

● Різничний департамент повідомляє, що 1-го січня 1961 року було в ЗДА 97,139,000 рогатої худоби, на один відсоток більше як 1-го січня 1960.

НОВА УКРАЇНСЬКА ТВЕРДИНЯ НАД БЕРЕГАМИ ТИХОГО ОКЕАНУ

УКРАЇНСЬКІ СВЯЩЕНИКИ ОБИДВОХ ВІРОВИЗНАНЬ ДОВЕРШИЛИ БЛАГОСЛОВЕННЯ ВЕЛИЧАВОГО НАРОДНОГО ДОМУ В ЛОС АНДЖЕЛЕСІ

Лос Анджелес, Каліфорнія. (Іван Овечко) — Величні слова нашої пісні-молитви: „Боже, послухай благання" ще ніколи не звучали так урочисто і так переконливо, як під час благословення нової української твердині, справді імпозантного тільки що закупленого і влаштованого Українського Народного Дому в цьому місті Золотих Воріт над берегом Тихого океану в суботу, 11-го лютого.

Новий Народний Дім закуплено та перероблено з кінотеатру в дільниці Голлівуду, дякуючи жертвенності громадян, а серед них найщедріших меценатів пані Олени Мельник (1:725 дол.) та Ірини Гоисет (1.350 дол.). Завдяки основному позиці від Українського Народного Союзу, як також численним жертводавцям і тим, що працювали над перебудовою, зроблено з того приміщення чудовий Народний Дім з модерним устаткуванням, з простором (на тисячу осіб) залею, з кімнатами для засідань, для бібліотеки, школи... Тепер справді є де розгорнути культурно-громадську працю. Українська громада Каліфорнії дочекалась кульмінаційного пункту перелому в своєму житті. Є всі підстави сподіватись інтенсивного українського життя й на цьому побережжі розлогої Америки. Досить сказати, що за всю історію українського поселення в Каліфорнії не було стільки людей і такого настрою на Маланчиному вечері, як цього року у власнім Домі. Ніколи не було стільки людей і на Святі Державности. Сам Дім горне до себе народ: „В своїй хаті, своя правда і сила, і воля".

Та все ж офіційного відкриття Дому перед названими вже святами ще не було, воно відбулося в неділю 12-го лютого. Сьогодні згадаємо про ще важливіший акт, ніж саме цивільне відкриття, це — акт посвячення Народного Дому в суботу 11-го лютого, напередодні відкриття.

В летючках повідомлялось, що акт посвячення католицьким священиком відбудеться о год. 7-ій вечора, а православним — о 8-ій. Признаюся, я не міг собі цілком ясно уявити, як саме практично буде виглядати це посвячення. Один посвятить, а другий — перепосвятить? Чи може то один посвятить одну частину Дому, а інший — другу? А люди будуть присутніми при одному і другому акті разом? Чи окремо? Як саме? Такі то й інші питання турбували не тільки мене.

Та ось почалось благословення. Не о сьомій і не о восьмій, а о пів до восьмої. Перед тим з образом Ісуса Христа, посередині величної залі стали в облаченнях ті, що серпні в новому Народному Домі показали приклад нам всім присутнім, як треба, тримаючись кожний свого віросповідання, демонструвати тє ж спільну любов до єдиного українського народу і для нього та його слави разом працювати: парох української католицької парохії о. Михайло Колтуцький і настоятель української православної парафії о. Ананій Мірощенко.

Коротка молитва о. Михайла, обхід обох священиків навколо залі, під час якого о. Ананій освячує водою Дім, потім ще один обхід обох священиків, під час якого о. Михайло мирує стіни залі. І все те під мелодійний спів українського католицького хору під орудою відомого маестра Володимира Божика. Після того така ж коротенька молитва о. Ананія, цим разом під гарний спів українського православного хору під орудою відомого дириґ. Дмитра Бенка. А люди, українці? Мабуть, ані католики, ані православні ніколи не відчували такої глибокої внутрішньої насолоди, коли згадували слова: „Боже, нам єдність подай!" Висловам радости один і других не було кінця, бо та єдність була подана Богом в той пам'ятний день посвячення Українського Народного Дому в Каліфорнії, єдність для національної праці.

Проспівавши „многая літа" українському народові, що боряться за своє визволення, як також всім, жертводавцям-будівникам Дому, каліфорнійські українці закінчили побожний акт відкриття свого Дому.

(Гляди також Каліфорнійська Хроніка на стор. 3.)

Хрущов ніби-то хоче припинення переговорів у зброєнні

Москва. — Нікіта Хрущов заявив — за комунікатом офіційної агенції ТАСС — що „Совєтський Союз глибоко переконаний у конечності приклад ення краю небезпечним і руйнуючим перегонам у зброєнні" та що він, Хрущов „щиро бажає собі, щоб 1961 рік був успішним у заведенні миру й спокою на нашій пляннеті". Однак одночасно з своєю депешою до Американського Крайового Комітету для здорової нуклеарної політики — Хрущов знову скинув вину виключно на ЗДА та Англію за дотеперішню невдачу Женевських переговорів, про припинення всіх дальших атомових дослідів. Хрущов ніби заспевняв той Комітет, що після відновлення Женевської конференції Совєти будуть підтримувати старання за осягнення порозуміння щодо припинення атомових дослідів. Названий вгорі американський Комітет для здорової нуклеарної політики звернувся в минулому році до през. Айзенгавера, англійського прем'єра Мекміллена, французького президента де Голля і до Хрущова з зверненням, щоб у 1961 році поновити старання за міжнародне розброєння. Ніхто з них не відповів, за вийнятком Хрущова, який те звернення використав, як звичайно, для своєї пропаганди.

Ведуться приготування до французько-альжирських переговорів

Туніс. — Після повороту з Парижу туніського міністра інформації Мохаммеда Масмуді відбувались в минулий вівторок 14 ц. м. цілоденні наради з ним і без нього закордонно-революційного уряду арабських націоналістів Альжиру, який має свій осідок у Тунісі. Хоч ці наради окутані повною тайною і ніхто з їх учасників не подав нічого до преси, проте газетні коментатори твердять, що в керівних колах альжирсько-арабських революціонерів панує „поміркований оптимізм" щодо шансів 1. переговорів з французьким президентом де Голлем і 2. успіхи тих переговорів. Згаданий вгорі Мохаммед Масмуді буде нараджуватися ще із туніським президентом Габібом Бурґібою, який перебуває в санаторії у Швайцарії, після чого поїде знову до Парижу, щоб дістати краще спрецизовані пропозиції від президента де Голля і його уряду. Цей туніський державний муж і дипломат дуже обережно переводить свою посередницьку місію, щоб нади радикальним ставленням справи не розбити розмов.

До Вашингтону прибув західньо-німецький міністер закордонних справ

Вашингтон. — Д-р Гайнріх Фон Брентано, західньо-німецький міністер закордонних справ, прибув в минулий вівторок до ЗДА, щоб виступити з промовою на Раді для закордонних зв'язків в Ню Йорку, але — найважливіше — нав'язати безпосередній зв'язок Західної Німеччини з новим американським урядом та продовжувати переговори про поміч Західної Німеччини в акції рятування американського платничого балянсу. Як відомо, західньо-німецький проєкт, що передбачував вплату Америці кругло $1 більйон, брав під увагу прилюдну сплату західньо-німецького, на одну третину зредукованого післявоєнного довгу та заплату рахунків за замовлену вже зброю. Американські чинники станули на становищі, що це недостатня акція та що Західня Німеччина повинна зобов'язатись до перебрання на себе взагалі, не тільки одноразово, але й на постійне деяких тягарів, які несуть ЗДА, головно в ділянці утримання військ ЗДА на терені Західньої Німеччини та допомоги відсталим країнам. Західньо-німецькі чинники твердять, що фінансово-платничі труднощі ЗДА є тимчасові і проминальні, а американці твердять, що це труднощі структуральні, що випливають із постійних заявлених закордонних зобов'язань ЗДА. Гайнріх фон Брентано буде прийнятий президентом Кеннеді на нараді в справах, що цікавлять Німеччину й ЗДА, та зокрема переводитиме наради з американськими керівними господарськими колами і секретарем фінансів Даґласом Діллоном.

● Військово - історичний Інститут НТШ відбуде свої Загальні Збори 25-го лютого ц. р. о год. 12-ій вполудне, в залі НТШ у Ню Йорку. На денному порядку м. і. зміна Правильника і вибір нової Дирекції. Військово-історичний Інститут НТШ займається тепер головно працею над Англійсько - українським словником військової термінології.

ГАММЕРШИЛД НЕ ДУМАЄ РЕЗИҐНУВАТИ, СТІВЕНСОН АТАКУЄ МОСКВУ

Під час бурхливої сесії Ради Безпеки ОН. Саме в тому часі, як амбасадор Адлей Стівенсон вияснював становище ЗДА в справі Конга, сторожі ОН довелось силою усувати із залі демонстрантів.

Ню Йорк, Об'єднані Нації. — Генеральний секретар ОН відповідаючи на засіданні Ради Безпеки ОН в середу 15-го лютого на совєтські ультимативні вимоги, щоб він уступив із становища Генерального Секретаря Об'єднаних Націй, заявив, що він не думає резиґнувати під совєтським тиском і що пропонована Совєтами для очолювання Генерального Секретаріяту триособова Комісія зруйнує цю міжнародну організацію в найбільш критичний момент її існування. Гаммершилд заповів далі, що він буде залишатися на своєму пості доти, доки він матиме довір'я більшости Об'єднаних Націй і доки ця організація його потребуватиме. З рішучою промовою проти совєтських вимог в справі реорганізації ОН і виведення військ ОН з Конга та заповідженої Совєтами підтримки для конголійського комуністичного ставленика в Конго Антуана Гізенги виступив під час цього ж засідання Ради Безпеки амбасадор ЗДА до ОН Адлей Стівенсон. Він заявив, що проголошена у Москві заява з приводу вбивства Люмумби з низкою ультимативних вимог щодо уступлення Гаммершилда і припинення операцій ОН в Конго та з заповідженням підтримки Москви для Гізенґи, як і проєкт совєтської резолюції, зреданий на розгляд Ради Безпеки, є вповідженням війни Об'єднаним Націям. З'єдинені Держави — згідно із ствердженням Стівенсона — стоять на становищі, що єдиним виходом із теперішньої ситуації в Конго є вдержання операцій ОН в Конго і припинення усіх посторонніх втручань у справи цієї країни. Зокрема Стівенсон виступив рішуче проти заповідженої Совєтами підтримки для прихильників Люмумбе, очолюваних Гізенґою, стверджуючи, що ЗДА й інші країни докладуть усіх зусиль для припинення будь-яких спроб використовувати теперішню ситуацію Конга. Під час виступу Стівенсона кількадцять організованих комуністами американських негрів, присутніх на ґалерії ОН, почали бурхливо демонструвати, протестуючи проти вбивства Люмумби і проти здійснюваної ОН політики в Конго. Під час бійки, яка виникла внаслідок цієї демонстрації і під час усування демонстрантів із ґалерії сторожею ОН було поранених понад 120 осіб. Крім того відбулися демонстрації перед будинком ОН. Учасниками демонстрації на ґалереї, рекрутувалися, як встановлено потім, із Об'єднаного Африканського Націоналістичного Руху, Комітету Визволення Африки й антиколоніялістичної групи „На сторожі". Совєтський делеґат Зорін, відповідаючи на промову Стівенсона, ствердив із сарказмом, що теперішній уряд ЗДА продовжує політику попереднього в справі Конга і вимагав безоглядного натаврування Об'єднаними Націями Бельгії, як аґресора в Конго, але більшість членів Ради Безпеки відкинула ці й інші вимоги Совєтів. В політичних колах думають, що Москва буде домагатися скликання надзвичайної сесії Генеральної Асамблеї ОН в справі Гаммершилда і Конга.

Президент Катанґи не дозволяє на слідство ОН в справі вбивства Люмумби

Елізабетвіль. — Президент конголійської провінції Катанґа Мойсе Чомбе, що його Москва називає „чурою Бельгії" і домагається арештування його, відмовляє права Об'єднаним Націям вести будь-яке слідство в справі вбивства першого конголійського прем'єра Патріса Люмумби і його двох співробітників, що сталось в минулу неділю на території тієї провінції. Мойсе Чомбе, завжди завзятий противник Патріса Люмумби, не тільки не бачить за собою вини у вбивстві Люмумби, але закидає Об'єднаним Націям, що це вони від часу перебрання на себе місії заведення ладу в Конго — насправді внесли загострення у внутрішньо-конголійські відносини.

У СВІТІ

● В Індії арештовано 31-річного магараджу Ґвалаї Правін Чандра Бганї Део, колишнього спадкового монарха у державі величиною 13,000 кв. миль, що є тепер частиною однієї з центральних провінцій Індії. Причина арештування — позбавлення річної платні $44,100 — розрухи життя магараджі та його кампанія проти центрального уряду Індії. Магараджею проголошено молодшого брата арештованого, 27-річного Юврая Віля (плюс після дальших імен з важкою вимовою), з річною платнею $31,500.

● Східньо - німецькі комуністи заборонили вступ до східнього Берліну багатьом протестантським духовникам з Західньої Німеччини, які їхали на релігійну маніфестацію в церкві св. Марії, між ними також 5-м єпископам. Спершу вони заборонили були в'їзд також західньо-берлінському єпископові Отто Ділебелюсові з головою Протестантської Церкви в Західній Німеччині Мартінові Німеллерові, але потім впустили їх. Ці комуністичні шикани мають на цілі розбити єдність німецької Протестантської Церкви та вставновити у Східній Німеччині слухняну комуністичному режимові ієрархію.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917, — authorized July 31, 1918.
Адреса: „SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Москва, Конго і Гаммершилд

Офіційно проголошене в Москві „невизнання" генерального секретаря Об'єднаних Націй та зірвання з ним усяких контактів, як і зголошена в Раді Безпеки ОН совєтська вимога, щоб Даг Гаммершилд уступив зі становища генерального секретаря Об'єднаних Націй, як „співучасник і організатор насильства проти керівних державних діячів Конга" — ця остання авантюра большевиків може спричинити кінець Об'єднаних Націй. Уже з найперших коментарів західньої преси видно, що незапаморочені совєтською пропагандою вільні люди у світі здають собі справу з того, що вбивство конголійського ватажка Патріса Люмумби його муринськими противниками й суперниками дало Москві претекст для нової протизахідньої нагінки. Ніхто не може брати поважно „обурення" речників того режиму, який постав, закріпився і далі існує на терорі, який безжалісно винищує всіх своїх політичних противників. Отож, річ не в Люмумбі і не в штучно фабрикованому в Москві „обуренні народу", але в тій пляновій акції Москви, яка хоче підпорядкувати собі організацію Об'єднаних Націй або — розвалити її.

Започаткував цю акцію минулої осени Нікіта Хрущов, домагаючись замінити особу генерального секретаря ОН тричленною колеґією, до якої входили б представники: Заходу, комуністичного бльоку та невтральних. Це було б докорінним зрушенням чартеру Об'єднаних Націй і в практиці привело б або до перетворення Об'єднаних Націй в знаряддя закордонної політики й пропаґанди Совєтського Союзу, або до повного спаралізування цієї міжнародної установи. Тому відразу не тільки ЗДА й усі західні країни, але й такі невтральні країни, як Індія чи навіть Ґгана, заявились рішуче проти вимоги Хрущова і заповіли свою повну підтримку Гаммершилдові. Президент Кеннеді і його амбасадор при ОН А. Стівенсон продовжують попередню політику у відношенні до ОН. Проголошений тепер бойкот Даґа Гаммершилда є тільки повторенням тієї самої тактики, що її Совєти повели були проти попередника Гаммершилда, першого генерального секретаря ОН Триґве Лі. Бойкотуючи Триґве Лі, большевики примусили його 10-го квітня 1956-го р. зректися свого становища. Це була „кара" за його становище після того, як північно - корейські комуністи напали на Південну Корею і Рада Безпеки ОН, використовуючи неприявність совєтського делеґата, рішила виступити збройно проти напасників. Тепер Даґ Гаммершилд має понести кару за те, що не дозволив Совєтам опанувати Конго за допомогою їхнього поплентача Люмумби.

При нинішній структурі Об'єднаних Націй, де СССР в Раді Безпеки має право „вета" і спирається не тільки на 10-членний комуністичний бльок, але й на численних представників азійсько-африканського бльоку держав, дійсно трудно урядувати генеральному секретареві, коли його „не визнають" репрезентанти СССР. Але резиґнація Даґа Гаммершилда в таких обставинах була б не тільки перемогою СССР і моральним поличником для Заходу: це було б загіренням престижу Об'єднаних Націй, які, не маючи постійної власної армії, спираються тільки на своєму моральному авторитеті.

Керована Гаммершилдом політика ОН в Конго не задовольняє не тільки Москви. Невтральність ОН в тій країні виявилась пасивністю. Притягнення до міжнародного війська військових відділів різних азійсько-африканських країн дало можливість тим країнам активно ривалізувати за свої впливи в Конго. Зроблено помилку з відкликанням з Конга Ралфа Банча та призначенням на його місце ліво - соціялістичного індійця Раєшвара Даяла. Ультральояльність Гаммершилда супроти СССР не дозволила йому активно підтримати конструктивні автохтонні елементи та спонукала його приєднатися до виступів проти Бельгії. Московська нагінка проти Бельгії — річ зрозуміла, бо Москва хоче хаосу, але ОН хочуть ладу. Оці всі суперечності і витворили сумний балянс піврічної місії ОН в Конго. Але в очах Москви Гаммершилд прогрішився смертельно, не допустивши, щоб там запанували комуністи. І тому Москва жадає тепер відкликати взагалі місію ОН з Конга. Ясно, що це розв'язало б там повний хаос, громадянську війну і різню білих, після чого „порядок" заводили б імпортовані „Ільюшинами" через Єгипет совєтські й кольорові „добровільці".

Так ось Об'єднані Нації переживають тепер нову гостру кризу, яка ставить новий американський уряд перед першим важким закордонно - політичним іспитом.

Двоголова потвора комунізму

Залізна завіса має свої щілини і на довшу мету не може залишитися таємницею ніщо з того, що діється чи говориться навіть на найбільш секретних зборищах і нарадах у Москві чи в інших столицях країн комуністичного бльоку. В 1956 році, після 20-го з'їзду Компартії Совєтського Союзу, передали на Захід самі ж таки сателітні комуністи секретну промову Хрущова з реведяціями про злочини Сталіна. Тепер, як сповіщає світова преса, перешмуґльовано на Захід, також мабуть з допомогою сателітних учасників московської конференції вісімдесят і однієї компартій світу, секретні протоколи і стенограми з дискусії між Хрущовим і його соратниками, з одного боку, і комунокитайською делеґацією, очолюваною Тенґом Гсіао - пінґом, з другого. Зміст цих стенограм і витяги з них опублікував відомий британський публіцист Едвард Кренкшов у лондонському журналі „Обсервер". Копії цих матеріялів мають бути вже в руках уряду ЗДА.

Згідно з опінією Креншова, охоплена переданими на Захід стенограмами дискусія між Хрущовим і китайськими комуністами свідчить про „найповажнішу кризу, в якій опинилася світова комуністична партія за ввесь час від вибуху російської революції". Тенґ Гсіао - пінґ виступив на згаданій московській конференції з виключно гострою атакою проти Хрущова, закидаючи йому не тільки „ревізіонізм" і угодівство супроти капіталістичного Заходу, але навіть зраду основних принципів ленінізму. З відповіддю, і то ще гострішою, не загаявся і Хрущов, який заатакував і Гсіао - пінґа і самого Мао за недостачу реалізму в оцінці міжнародної ситуації, обвинувачуючи їх навіть у ... сталінізмі. Головна різниця між Хрущовим і комунокитайцями зводилася до того, що китайські комуністи вважають третю світову війну передумовою загальної перемоги комунізму в усьому світі, а Хрущов уважає, що ця перемога може бути скоріше і певніше досягнена через „мирне співіснування" з капіталістичним світом. На думку Кренкшова, розрив між Москвою і Пейпінґом куди глибший і ширший, як це передбачали всі дотеперішні коментатори взаємин між обидвома цими комуністичними потугами. Особливо мало б дратувати Мао і його соратників намагання Хрущова добитися порозуміння з новим американським урядом, очолюваним Джаном Кеннеді.

Зреферований Кренкшовом конфлікт між Москвою і Пейпінґом доводить, що в основному немає ніякої різниці в остаточній цілі, до якої вони змагають. І московські і китайські комуністи прагнуть до запанування над світом і встановлення комуністичної диктатури. Різняться вони лише у виборі засобів і шляхів. Але ж навіть розрізнені щодо цього обидві комуністичні потуги є щонайбільше двоголовою гидрою, тим більше небезпечною, що в той час, коли вільний світ буде заабсорбований маневрами однієї голови, він може бути заатакований зненацька і підступно другою. І ця двоголовість ще збільшує небезпеку комунізму для вільного світу.

Б. Галайчук

„НАРОДНИЙ ФРОНТ" В АРҐЕНТИНІ

Буенос Айрес, 5 лютого відбулися тут в федеральному дистрикті (що охоплює столицю без передмість) вибори одного посла і одного сенатора. Послом вийшов, як і можна було сподіватися, кандидат найбільшої опозиційної партії виразно центрового напрямку. Зате сенсаційний вислід сенатських виборів: виграв їх проф. Альфредо Паляціос, кандидат комунізуючої Арґентинської Соціялістичної партії, що у передвиборчій кампанії явно - славно поставив на комуністичну карту.

Вибори сенатора — дрібна льокальна подія, сама по собі не цікава для чужої (в тому числі й української) преси. Паляціос — мальовнича фіґура, складник тутешнього льокального кольориту, улюблена тема для тутешніх гумористичних журналів — але фіґура льокального формату. Та в цьому випадку і подія і фіґура заслуговують на увагу, бо вони незвичайно симптоматичні для оцінки історичного моменту, у якому опинилась Латинська Америка.

У комуністичному словнику є поняття „країни, дозрілої для революції". Можна сказати, що сьогоднішній арґентинський соціялізм „дозрілий" для зовсім неславної ролі: погною для комунізму; і то не для якогось льокального націонал - марксизму — більш чи менш романтичного, більш чи менш підлитого противащинґтонським ресентиментом — а звичайного, казьонного московського комунізму. Він є небезпечним знаряддям в руках Кремля, з огляду на безнадійну дезорієнтованість латино - американських політичних кол: одні йдуть на леп перестарілої „фолькефронтової" формули (перестарілої в Европі, але, як бачимо, не в Латинській Америці), інші нездатні протиставитися тому маневрові, нездатні затаврувати небезпечного поплентача, ізолювати його морально від неокомуністичної виборчої клієнтелі чітко поставленою дилемою. Які перспективи це розкриває — можна уявити собі на основі згаданої виборчої перемоги.

***

Серед арґентинських соціялістів довгий час змагалися про- і антикомуністична течії, що кінець-кінцем довело до остаточного розбиття їх на дві партії: Соціялістичну Демократичну та Соціялістичну Арґентинську. Перша не різниться засадничо від своїх европейських посестер. „Ніколи не підкоримося наказам з Москви чи з Гавани!" — підкреслив її кандидат; ця партія втратила половину голосів, у порівнянні з попередніми виборами. Друга явно і славно орієнтується на Гавану, послідовно ламаючи списа „в обороні Куби проти американського імперіялізму"; але це ще не є переконливим доказом комунофільства, бо може бути зараховане на конто латиноамериканського гурра - націоналізму. Про московську орієнтацію свідчить щойно виборча підтримка збоку комуністичної партії — „самої настоящої" компартії, кермованої звичайними апаратчиками, що раз-у-раз їздять по накази до Москви.

До речі, самої підтримки ще не вистачає, щоб причепити комунофільську етикетку; комуністична партія втратила т. зв. партійну особовість, не може виставляти власних списків — мусить доручувати своїм членам і поплентачам голосувати за якусь іншу партію. Наприклад, під час президентських виборів голосували за Фрондізі, рахуючи — зрештою, правильно — що він не всилі буде довести до справжньої політичної стабілізації, не маючи опертя у вигляді сильної партії — яку мав його суперник. Фрондізі заявив, що за нього може голосувати кожний арґентинець, але він — мовляв — не просить підтримки ні в якої партії і не має ні з ким ніякого виборчого порозуміння. Ще енерґійніше відкинула комуністичну підтримку під час останніх виборів невеличка партія Національний і Народний Радикальний Рух. Але зовсім інша була реакція Арґентинської Соціялістичної Партії, з'ясована у пресовій заяві кандидата тієї партії до сенату, проф. Альфреда Паляціоса.

„Я — політичний противник комуністичної партії", — заявив він — і це було буквально єдине протикомуністичне речення в усій довжелезній декларації, яка, зрештою, творить цілком конкретну передвиборчу оферту: як стану сенатором — мовляв — буду змагатися за те, щоб компартії привернено партійну особовість. Та справа не в самій оферті, а в її більш як теплому умотивуванні.

Маючи на увазі, що йде не про справжню арґентинську партію, а про експозитуру російської, Паляціос не забуває про належну чолобитню „великому, братньому російському народові", пригадуючи, як то він у 1906 році запропонував, щоб арґентинський Конґрес вислав „привіт російському народові", а в 1920 р. „оплескував російську революцію". Він виразно натякає, що теперішня заборона комуністичної партії — це лише рабське наслідування американського меккартизму: — „... Такими репресивними законами лише наслідуємо плютократичні уряди, ворогів народів, боїмося, щоб не бути оригінальними (!...) Це недемократично і навіть безглуздо заявити раптом, мовляв, комуністична пропаґанда є поза законом ... це значить порушити всю нашу демократичну систему ... Коли йде про ідеї — рішає розум; увесь поступ починається від неґації ... Коли, врешті, уряди переконаються, що немає небезпечних ідей? ... Зрештою, пропаґанда називає комуністом кожного, хто боронить робітниче право або виступає проти якогось привілею — деякі католицькі діячі добачали комуністичні акценти в енцикліці „Рерум Новарум" (що, як відомо, творить основу сьогоднішньої офіційної соціяльної доктрини католицизму).

Симпатії для революції 1905 року зрозумілі — куди зрозуміліші, як теляче захоплення „великою октябрською". Зрештою, „де ґустібус нон ест діспутандум". Тезу, мовляв, „немає небезпечних ідей", можна зарахувати на конто передпотопового лібералізму, на конто опіній, які сформувались у часах, коли ще не було тоталітарних партій та п'ятих колон. Для інформації українського читача слід додати, що проф. Паляціос покінчив 80-ту весну життя, і злобні люди твердять, що остаточно завершив свою політичну формацію ще як студент ... Труднише знайти якісь облегшуючі обставини на останнє з наведених нами речень Паляціоса, зокрема його натяк на „Рерум Новарум": це добре продумане вибілювання комунізму шляхом передуманої дезорієнтації співгромадян.

Комунофільські виборчі вихиляси є, само собою, викликом для всього протикомуністичного сектора. Прочитавши скандальну заяву Паляціоса — непрощенну для соціялістичного і взагалі демократичного діяча в нинішній історичній добі — можна було б подумати, що це здитинілий дідусь попав у тенети хитрих комуністичних спекулянтів і за це, сердега, буде знищений барабанним вогнем протикомуністичної преси. Нічого подібного — реакція була дуже бліда і не дійшла до свідомости виборців. Партії не звернули належної уваги на небезпечний прецедент, небезпечний вилім у протикомуністичному фронті — не вдарили по поплентачеві, а далі обмежувалися оклепаною фразеологією у стереотипній протирядовій критиці. Вислід: скандал в порядній родині, тобто блискуча перемога комуністичного поплентача, який дістав 32,000 голосів від комуністів, 212,000 від соціялістів - комунофілів та 64,000 від колишніх перонистів; тобто 308.000 голосів „народного фронту", відданих за Паляціоса. В попередніх виборах комунофільська Арґентинська Соціялістична партія мала лише 143.000 голосів. Соціялістична Демократична партія дістала у попередніх виборах 145,000, вчора лише 77.000.

***

Комуністичну загрозу в Італії, Франції чи Фінляндії можна висловити у цифрах — у відсотках виборчих голосів, відданих за комуністичний список. У Латинській Америці виборча статистика нічого не говорить — сила комунізму лежить там не в партійних кадрах, а в різних катеґоріях союзників, свідомих чи несвідомих. З одного боку комуністи зручно експлуатують економічний націоналізм, мобілізуючи опінію проти ЗДА, а з другого боку — і це головне — знаходять опору серед марксистів різної масти: у т. зв. націонал - марксистів, троцькістів та у звичайних соціялістів. Обмежуємося на цьому місці останніми; до двох перших катеґорій вернемося іншим разом, бо це специфічне, льокальне явище, яке вимагає ширшого з'ясування.

Коли в поодиноких европейських країнах соціялістична вода пливе потрохи й на комуністичний млин, то це лише тому, що деякі провідники — типу Олленгауера чи Бевана — роблять враження людей, які впали з місяця і не визнаються у складній, ґрізній дійсності; але в Европі, поза Італією, вже немає соціялістичних партій „фолькефронтового" типу. В Латинській Америці соціялізм мостить шлях комунізмові.

Український Народний Союз і „Свобода" це твердиня українців у вільному світі, які мають за собою 65-літню історію дільних та культурних змагань нашої іміґрації

ТІ, ЩО ВИТРИМАЛИ

Джан Герсі, автор популярних книжок „Дзвін з Адано" і „Мур", розповів драматичну історію з часів останньої світової війни, яка кидає яскраве світло на особу нового президента Джана Кеннеді. Цю історію в стислій формі переповідаємо за „Рідерс Дайджестом".

Одного серпневого дня 1943 року старшина ескадри патрульно - торпедових човнів, що оперувала в обширі Соломонових островів, написав додому кілька дуже сумних слів:

„... Учора вночі Джордж Росс утратив своє життя за справу, яку він уважав за найдорожчу. Це був найчистішої води ідеаліст. Джек Кеннеді, син колишнього амбасадора, був у тому самому човні і також згинув. Люди, які кажуть, що цвіт нації гине у війні, в обличчі цього страшного факту мають абсолютну рацію ..."

Через кілька днів після цього за душу Кеннеді, Росса і інших одинадцятьох моряків із залоги „ПТ-109" відправлено панахиду.

Однак, журба їх друзів і приятелів була завчасна. Виявилося, що в страхіттях війни на Тихому океані була одна дивовижна річ: воля людей до життя.

Темної, беззоряної ночі патрульно - торпедовий човен „109" під командою Джана Кеннеді патрулював Чорну протоку в центральному районі Соломонових островів. О годині 2.30, стоячи біля стерна, Кеннеді завважив на носі човна Джорджа Росса, як той з далековидом у руці пильно вдивлявся в непроглядну темряву ночі. І в ту ж мить моряки з передньої кулеметної вежі закричали: „Корабель спереду!".

Кеннеді побачив величезну тінь і рвучко обернув стерно, але мотор торпедовця, урухомлюваний лише одною з трьох машин, зареаґував надто повільно. Величезна тінь перетворилася в японського винищувача, що летів із швидкістю 40 вузлів просто на „ПТ-190". Усі моряки прикипіли до своїх бойових постів, коли винищувач врізався в човен і розтяв його надвоє. Кеннеді лише подумав: „Певно, так почувають себе люди, коли вмирають".

В трюмі залишався один тільки механік МекМеґон. Його з страшенною силою кинуло назустріч полум'ю, що бухнуло з газолінового збірника. Він затулив обличчя руками, підібгав ноги і чекав на смерть. Але в цей час його накрила й підхопила вода, і він розпочав шалену боротьбу за життя. Крізь воду він бачив жовте полум'я палаючої газоліни. Неймовірним зусиллям він пробився на поверхню і — опинився на вузенькому просторі, оточеному вогнем.

Джанстон, другий механік, спав на покладі. Неймовірної сили поштовхом викинуло його в море, в коловерть, де його закрутило немов тріску.

Заціліла половина „ПТ-109" гойдалась на розбурханих хвилях. Японський винищувач зник у пітьмі. Запала тиша, порушувана лише гоготінням палаючої газоліни.

Кеннеді загукав: „Хто є на покладі?"

Ледве чутні відповіді надійшли до нього від трьох матросів: МекҐвіра, Мауера та Алберта. І від старшини, Тома.

Потім один по одному з води стали озиватися на поклик Кеннеді моряки, яких не торкнула смерть своєю косою: Росс, третій старшина, Гарріс, МекМеґон, Джанстан, Зінсер, Старкі, матроси. Двоє не відгукнулося: Кірксі і Марні.

Гарріс закричав з темряви: „Містер Кеннеді, містер Кеннеді! МекМеґон тяжко поранений!"

Кеннеді, який п'ять років був членом гарвардського клюбу плавців, кинувся у воду, підплив до МекМеґона і потягнув його до розбитків човна. Легкий вітер помалу відганяв його геть далі в море. Майже годину часу забрало Кеннеді, щоб враз із пораненим МекМеґоном перебороти відстань 100 ярдів. По дорозі почув він голос Гарріса, якому в катастрофі ушкодило ногу: „Я вже не можу більше ..." — Кеннеді, родом з Бостону, закричав до Гарріса, родженого в тому ж місті: „Для хлопця з Бостону це є знаменита пригода, оце, що маємо!" — і Гарріс, зціпивши зуби, своїми силами добився до човна. Тоді Кеннеді поплив до другого й третього моряка, підбадьорюючи їх і підносячи на дусі. А тих, хто знесилів і вже не міг плисти, товариші брали „на буксир". Це забрало приблизно три години, поки всі видряпались на борт. Дехто негайно ж заснув, решта говорили про чудесний порятунок.

Коли зійшло сонце, вони побачили за три милі в північному напрямі острів Коломбанґара; там, вони знали, є щонайменше 10,000 японців. На заході, за п'ять миль, видніє острів Велля Лявелля, де японців ще більше. На південь, лише за яку милю, вони могли бачити японський військовий табір на Ґізо. Кеннеді звелів своїм людям лягти й не ворушитись, щоб їхні сильвети не вирізнялися на тлі неба.

МекМеґона і Джансона, який, задихаючись, вихаркував газолінову пару, що потрапила йому до легенів, влаштовано під покладом. Кеннеді наказав усім іншим кидатися в воду, і сам стрибнув слідом за ними. Цілий ранок були вони в воді, тримаючись за корпус розбитого човна. Десь о 10-ій годині човен набрався води і почав поринати. МекМеґона і Джансона на руках спустили на воду.

Було ясно, що залишки „ПТ-109" незабаром підуть на дно. Кеннеді сказав: „Ми поплиемо он до того острівця на півдні. Ми маємо менше шансів досягнути його, як будь-якого іншого, але на тому острівці матимемо менше шансів здибати японців". Усі ті, що не могли плисти, згрупувалися навколо дерев'яної колоди, яку викинуло з човна під час зудару. Вони прив'язали до колоди своє взуття, а також взяті з покладу засвічені ліхтарні, загорнувши їх перед тим своєю одежею.

Кеннеді обкрутив довгим пасом МекМеґона попід плечі, взяв кінець того паса в зуби і поплив вперед, тягнучи за собою безпомічну людину. Солона вода просочувалась

(Закінчення на стор. 4-ій)

Я. Стельмахів

МАНІВЦІ ДИСКУСІЇ *

(1)

В еміґраційній українській пресі час від часу спалахують довготривалі й пристрасні дискусії довкола тієї чи іншої теми. Нагадаймо дискусію про Хвильового, про членство УССР в ОН, про консолідацію, про наше відношення до АКВБ і т. ін. Звичайно, після певного часу ці дискусії відмирають самі, не залишаючи ніякого позитивного сліду, лише втому, пересичення і відразу саме у найвдумливіших і найрозумніших читачів. Винні в тому не самі дискусії, а спосіб, яким вони провадяться. Дуже часто в тих дискусіях забирають слово особи, які свідомо чи несвідомо водять їх на манівці. Головна проблема, що мала бути з'ясована в рамках дискусії, виходить з неї ще більш заплутаною і скомплікованою.

Маємо враження, що питання наших взаємовідносин з жидами висунулося в останньому часі як тема для нової дискусії. Автор цих рядків не забиратиме тут слова до цієї теми. Вона ж надто складна, щоб можна було без підготови щось путнє сказати. На таке чи інше формування українсько - жидівських взаємин впливало безліч факторів. Нагадаймо деякі з них, як різницю вір, чужість культур, конфлікт між інтересами села і міста і т. ін. Замість скеровувати дискусії на дослідження цих факторів з метою кращого пізнання стану, вже на самому початку появилися голоси, які готові звести всю проблематику на бічні і сліпі стежки. Маємо, зокрема, на думці виступ п. В. Косаренка-Косаревича у „Свободі" ч. 238 з 14-го грудня м. р. Його стаття, на нашу скромну думку, є саме ілюстрацією, як не повинна вестися дискусія. Вона теж вказує, чому наші дискусії так безплідні і безкорисні. Автор висуває на перше місце дрібні, несуттєві справи, вживає фальшивих аналогій і тому робить неправильні висновки, а в своєму бажанні за всяку ціну мати повну рацію (не признаючи опонентам ані крихітки рації) договорюється до такого, чого напевно не сказав би в більш розважному і спокійному настрої. Дозвольте повищі ствердження ілюструвати.

Перше. Автор присвячує багато місця доказам на те, що, мовляв, термін „антисемітизм" є неправильно (нелогічно) вживаний, бо чейже араби є також семітським народом. Тому він пропонує вживати терміну „антижидізм". Нам, однак, видається, що справа термінології третьорядна. Невже автор думає, що західні публіцисти і науковці не знають того, що араби це семітський народ? Проте, вони продовжують говорити й писати „антисемітизм" нацистів чи інших в сенсі нехіті чи ворожости до жидів, а не до арабів чи інших семітів. Відома річ, що вживання таких чи інших слів не йде за якимись логічними чи логічно - історичними законами. Чому, наприклад, французи, будучи романським народом, називають себе іменем ґерманських завойовників „франків"? Французи це знають, але ніхто серед них не почне тепер кампанії за відкинення назви „Франція" і привернення давньої історичної назви „Галлія". Чому мешканці ЗДА звуть себе просто „американцями", хоч знають, що американський континент заселений багатьма іншими народами? Кожний свідомий браку логіки в тому випадку, але ніхто не має охоти тратити час і енерґію на ведення дискусії за зміну назви. Зрештою, кожний здає собі справу, що така кампанія не має ніяких виглядів на успіх, бо вживання певних термінів не завжди придержується вимог логіки.

У нас же якраз навпаки. Найбільше часу і енерґії витрачується на по суті дрібні, формалістичні справи, причому видвигається їх до рівня принципових і дуже важних питань. Нагадаймо довготривалі дискусії за збереження „йорчика" з нашого правопису, за порядок кольорів у прапорі, за календар і т. п. Найдивнішим є, що автори знають, що їхня кампанія за ту чи іншу назву згори засуджена на невдачу, а проте це не зупиняє їх „воювати", причому із завзяттям, гідним кращого застосування. Намагання п. Косаренка - Косаревича ввести термін „антижидизм" замість „антисемітизм", без сумніву, також засуджене на невдачу.

Дозволимо собі тут зробити відступ і нагадати ще одну подібну дискусію, в якій, зрештою, п. В. Косаренко-Косаревич теж бере участь: це намагання деяких наших науковців (а радше публіцистів) провести в світову науку терміни „Московія" і „московський" замість вживаних тепер „Росія" і „російський". Ці останні терміни прийняті в усьому науковому світі вже яких два з половиною століття, сотні науковців вживали і продовжують їх вживати. Чи не є смішним донкіхотством намагатися змінити все це кількома брошурками чи статтями? Арґументи наших публіцистів можуть бути дуже логічні й історично правдиві, чужинецькі автори можуть признати це, але вони ніяк не зрозуміють, чому витрачати час і енерґію на боротьбу за слово, знаючи наперед, що ця боротьба не має ніяких виглядів на будь-який успіх. Сьогодні в світі прийнято назву „Україна", і було б абсурдом старатися змінити її і завести в щоденне вживання (в пресу, шкільний і науковий ужиток тощо) нашу давню історичну назву „Русь". (Очевидно, в історичних наукових працях цієї назви треба вживати). Чи не ввели б ми ще більшого замішання такою зміною нашої національної назви „Україна" на „Русь"? Чому ж тоді такі вперті намагання змусити росіян і світ до привернення давньої назви „Московія" і „московський" (що, зрештою, спричинялося б до постійних непорозумінь, з уваги на існування міста Москви)?

Чи ж не більша рація суспільну енерґію, замість витрачати на безплідну боротьбу за такого роду дрібничкові, формалістичні справи, за букву, барву, декларацію та інше, використати на головних фронтах наших змагань, коли дійсно йде про щось суттєве і важливе?

*) З уваги на актуальність висловлених у цій статті думок, як і з уваги на те, що відносяться вони до дискусії, веденої на сторінках „Свободи", передруковуємо її з тижневика „Прометей", Ню Йорк, з 2-го лютого ц. р.

СВОБОДА SVOBODA

SUBSCRIPTION RATES:

One year	$ 12.00
Six months	6.25
Three months	3.25

Jersey City & Foreign Rates:

One year	$14.00
Six months	7.50
Three months	4.00

For UNA members monthly 65¢.

ПЕРЕДПЛАТА:

На рік	$12.00
На пів року	6.25
На три місяці	3.25

В Джерзі Сити і закордоном:

На рік	$14.00
На пів року	7.50
На три місяці	4.00

Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

КАЛІФОРНІЙСЬКА ХРОНІКА

ПОСВЯЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ В ЛОС АНДЖЕЛЕСІ

Дім УКО офіційно, до того часу, ще не був вікритий, але Свято 22-го Січня і „Маланка" (з участю 800 осіб) вже відбулися в ньому.

Посвячення Дому УКО відбулося в суботу 11-го лютого ц. р., а в неділю 12-го лютого відбулося офіційне відкриття дому, з обідом, мистецькою програмою, привітами від українських організацій і визначних гостей - американців від міста та стейту Каліфорнії. А на закінчення був баль.

Дім УКО має прекрану залю, балькон на тисячу осіб, кімнати для розваг молоді, бібліотеки, рідної школи, кімнати для мистецьких потреб і два гарні бюра на фронті дому.

Ремонт дому УКО біля красного театру „Мелрос" на 25% зроблено „толокою" — членами УКО. Праця була велика і тяжка, довга, бо забрала приблизно одного року часу. За те успіх великий, бо різні визначні американці, наші люди з різних сторін Америко і Канади, які відвідували цей дім, всі подивляють його велич і красу.

УНС причинився й тут до цього великого культурного здобутку українців Каліфорнії, бо дав позику на ремонт дому в сумі $25,000 на дуже вигідні сплати.

Просимо Заряди Українських Народних Домів в Америці і Канаді надіслати привіти „новонародженому братові" — Укр. Нар. Домові в Каліфорнії, в м. Лос Анджелес і тим потішити місцевих піонерів. Привіти слати на адресу:

UKRAINIAN CULTURE CENTER
4315 Melrose Avenue
LOS ANGELES 29, Calif.

Український Культурний Осередок.

Загальні збори Централі, наприкінці лютого 1960-го запрягли до громадської роботи майже тих самих людей, що й раніше, тільки на змінені позиції.

В Шевченківськім святі 1960 р. взяв участь знов хор Святоандріївської православної церкви в супроводі бандури, з якою виступав дир. Гр. Китастий, який виступав з бандурою і на тутешній телевізії.

Свято Героїв Централя відбула сама.

По традиційних пікніках приступили до підготовки Листопадового Свята в 1960 р., в якім взяв участь хор греко-католицької церкви під диригентурою п. В. Божика. В святі взяла участь і відома концертова співачка Ія Мацюк. Це вперше наша публіка мала велике щастя душею відчути милий голос нашої славної співачки. Шкода, що панство Мацюки так завчасно покинули нас і виїхали звідси.

Надійна молодь.

Тутешня наша молодь працьовита, бо ходить на роботу і на науку. Студіює різні фахи, як журналістику, бизнес, дипломатію, електроніку, фармацію, медицину, права, ну, і телевізію. Наша молодь гарна, журнал „Ми і Світ", перевівши конкурс краси, оголосив тутешню панну Марту Сіяк за „Міс Україну", яку згодом і належно короновано в асисті принцес на окремому бенкеті. Але не тільки обрана міс і її принцеси гарні, вся молодь гарна. Наша молодь любить і потанцювати по народньому, тому тут була танцювальна група „Калина", яка себе добре репрезентувала. Коли „Калина відцвила", зорганізовано нову танцювальну групу, яка ще не виступила, але вже дала присмак того, що буде, своїми поодинокими виступами. Наша молодь надійна, бо по приміру старших створила собі окрему молодечу організацію, під покровом Укр. Культ. Осередку, а на основуючі збори тої організації запросила і священиків усіх українських церков, що б благословили добре діло і старше громадянство, яке принесло свої привіти і поучення. О. Кольтуцький від гр. кат. церкви особисто взяв участь в зборах і поблагословив діло, в церкві св. Володимира якраз в тім часі їх молодь влаштувала своє Шевченківське свято і участи не могли взяти. Проте організація молоді почала діяти, включилася в роботи перебудови Народного Дому, а Різдвяними святами пішли колядувати на Народний Дім і на скитальців. Для такої молоді не жаль було і придбати такий гарний Народний Дім, в якім вона буде виховуватися на добрих громадян і добрих українських патріотів.

З-поміж нашої молоді вибивається на передове місце наш надійний пііаніст Вірко Балей, який весною минулого року виступив вже з першим своїм концертом перед широкою публікою у великій міській залі. Він часто виступає як піяніст на українських імпрезах і в американських колах з гарними успіхами.

При цім годиться згадати і про ту молодь, що навчається гри на фортепіяні у нашої славної піяністки Лесі Куриленко - Вахнянин. Ту молодь ми бачили на публичнім попису, влаштованім минулого року у залі греко - католицької церкви, що дійсно гарно відбуто.

„Рідна Школа".

Шкода, що цим разом не можливо говорити про успіхи навчання в Рідній Школі Українського Культурного Осередку, що вже 1958/9 шк. року була так гарно зорганізована батьківським комітетом під зарядом п. Б. Гірки та вмілим навчанням пані Н. Березовської, що дітвора побіч навчання, дала ряд гарних імпрез, як св. Миколая, Ялинку зі зворушливою сценкою „Бог в яслах" Р. Завадовича, свячене з гагілками, опісля на тлі полевої каплички відбуто святочну програму в честь матерей, побудовану на тлі поезії „Шелести нам барвіночку" У. Кравченко і цілоденною прогулянкою на озеро закінчено плододайний рік навчання. Минулого року не було вже власного приміщення, навчання ще йшло за дозволом о. Маєвського в школі при церкві св. Володимира, одначе з браку місця і відповідного часу було неможливо розвинути ширшу діяльність, вкінці навчання закрито. Тепер є надія, що школа буде знов діяльна в перебудованім Українськім Народнім Домі.

Так само з браку приміщення перервано лекції українознавства, що досить гарно вже розвивалися. Можливо, що Український Культурний Осередок і Організація Української Молоді подбають про реактивізацію курсів українознавства.

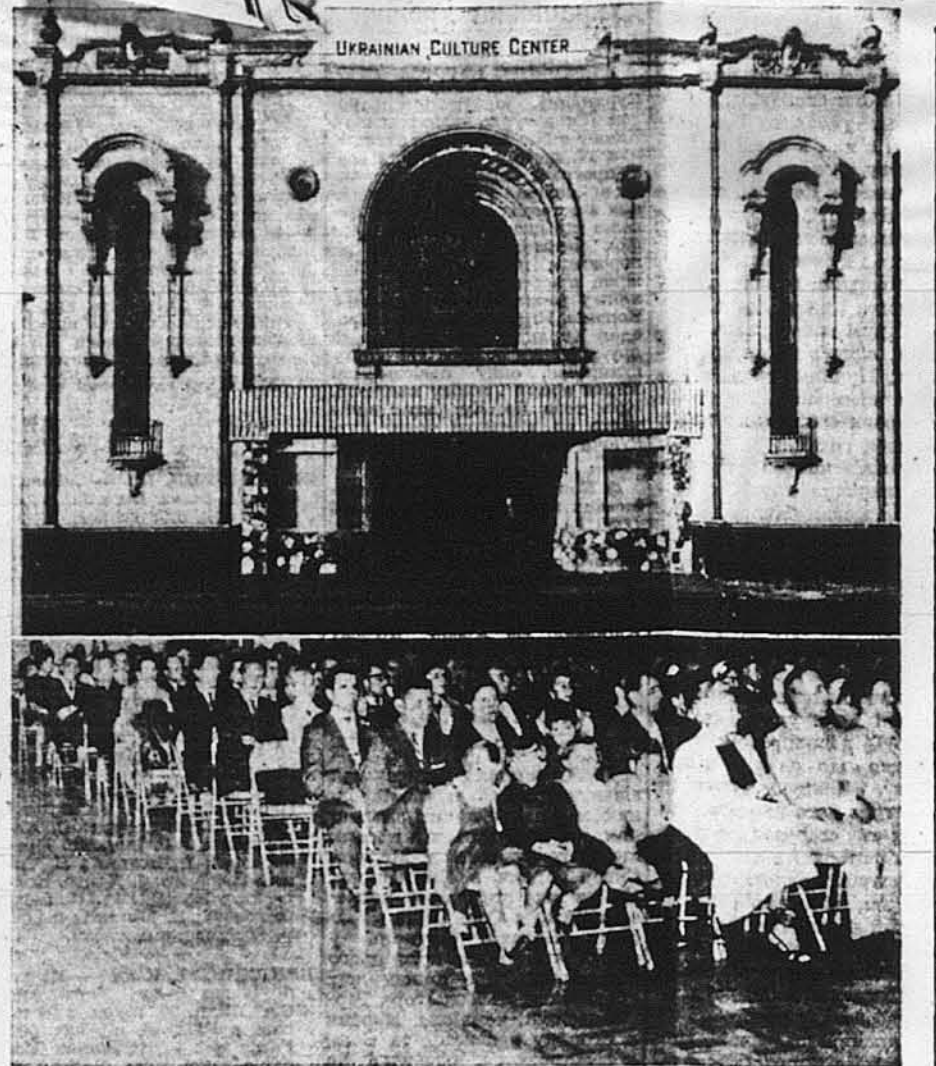
Переселенча акція.

Здавалося б, що для українців така акція покінчена, але на ділі, вона ще й далі в розмаху, особливо щодо квітучої Каліфорнії, що розпростерлась над водами Тихого океану на просторі 159,000 кв. миль. В часах „золотої гарячки" пошукувачі золота сходилися сюди з цілого світу, а нині українці прибувають сюди з Бразилії, Австралії, Арґентини, Европи, Канади і зі східних стейтів Америки. Каліфорнія, що в кількості населення доганяє цілу Канаду, має понад 15 мільйонів душ, що по Алясці і Тексасі є по величині третім стейтом в ЗДА, що метрополія Лос Анджелесу зо своїми приблизно 7 мільйонами душ вже перегнала Шикаґо і стала другою по Ню Йорку, притягає всіх, а також українців тим, що тут хочеться менше їсти, не треба витрачатись на одіння, бо тут під новий рік так тепло, як в нас в краю в жнива, тут вічне літо, а при тім і добре можна заробити і по людськи влаштуватися. Між нашими новоприбулими очайдухами є й артисти, співаки, письменники, професіоналісти, вже обидва дириґенти капелі бандуристів в Каліфорнії, вже автомобільного бизнесмена Чуника з Дітройту ми тут бачили і багатьох інших. Ті прибулі включаються в громадське життя і стимулюють його. Так постав гарний мішаний хор при Свято-Андріївській православній церкві, дириґент п. Д. Якубенко, пожвавлено хор греко-катол. церкви, дириґент В. Божик, а наприкінці мин. року основано і Об'єднання Мистців, що під кінець січня влаштував вже перший свій виступ. Наміряються поставити й театральну п'єсу і то було б добре, бо з браку українського театру москалі ставили тут „Запорожця за Дунаєм", (напів по московськи, а напів по українськи).

Шевченківський Комітет.

Ще в лютому мин. року на зборах Українського Культурного Осередку поставив підписаний внесення, яке прийнято, створити окремий Шевченківський Комітет для влаштування сторіччя смерти українського Пророка. Такий комітет створено, в який ввійшли відпоручники церков і світських організацій, а очолив його п. Б. Гірка. Обрано також програмову комісію в проводі з нашим „бразилійцем" п. І. Овечком та пропаґандивну комісію, очолювану панею О. Романюк. Комітет відбув декілька засідань, хори підготовляють пісні і є надія, що Шевченківські врочистості святкування будуть поставлені на високому рівні у своїй хаті, в Українськім Народнім Домі.

А. Вусик

Горішня світлина — перший Український Народний Дім українців в Каліфорнії, великий культурний здобуток Українського Культурного Осередку в Лос Анджелесі. — Долішня світлина — українці на Соборному Святі, що відбулися з успіхом в неділю 22-го січня ц. р., перший раз у власному домі.

Роковини 22-го Січня в Сиракюзах, Н. Й.

День роковин Державности і Соборности пройшов у нашій громаді святочно. На міському ратуші побіч зоряного прапору повівав наш блакитно -жовтий стяг, а майор міста п. Антін Геннінґер підписав проклямацію, що враз із текстами в англійській і українській мовах її відчитано на українській радіопередачі того ж дня рано.

По полудні відбулась стараннням місцевого Відділу УККА, а зокрема його культурно - імпрезової секції під проводом п. мґр-а Михайла Рубича та пані Оксани Федорович і п. Павла Карпишина, Святочна Академія, в якій двічі виступив місцевий чоловічий хор „Сурма" під дириґентурою пані проф. Олени Кокодинської та відспівав пісні „Вилівали орли" — Стеценка, „За Рідний Край" — Гайворонського, „Вже більше літ двісті" — Кошиця, „Вкраїно, Мати" — Стеценка, „Марш Молоді" — Тритяка та народню „Гей, нум, хлопці до зброї". Панна Патриція Бура та пан Юліян Копко виступили як солісти і відспівали уривки з опери „Запорожець за Дунаєм".

Панна Бура репрезентувала слухачам свій сильний і вишколений сопрановий голос і в ній музикальна публіка відкрила в нашій громаді добру співачку, яка може виступати і на більших сценах, ніж сцена Українського Нар. Дому. — Добре обдуману святочну промову виголосив п. інж. Мирон Сидорович — голова Відділу УККА.

З деклямацією виступив і п. Микола Дяченко, який драматично передав „22-ге Січня" Стюарта, а діти із ЮСУМА Надя Гусак і Леся Жмур віддеклямували „О, Боже, щастя в нас було" — О. Олеся, а пластунка Оксана Кравс — „На Софійській Площі" — С. Орлюка. Поодинокі точки програми заповідала пластунка Маруся Проскуренко. Спільним співом українського національного гимну закінчилося це вдале відзначення українського національного Свята.

Як окрему заслугу організаторів Свята, треба підкреслити факт, що Академія відбулась в дні роковин та що відбулась вона виключно силами із власної громади. М. Л.

Конґресмени нарікають на бездільність Конґресу

Вашинґтон. — 13-го лютого Конґрес почав 7-ий тиждень своєї праці, але ще не може похвалитися якимсь успіхом, і тому деякі конґресмени не є вдоволені з цього. І так конґресмен-демократ із Ню Йорку Семюел С. Страттон заявив, що „ деякі з нас нетерпеливимось з цього приводу, бо ми сумніваємося, чи країна в цьому часі може собі дозволити на таке безділля". Конґресмен-республіканець Оґест Е. Йогансен із Мишиґену відповів своїм виборцям, що „законодатна колисанка в Конґресі триває, і що він сумнівається, чи в найближчих тижнях почнеться перша фаза законодатної праці." Демократичні члени Конґресу передбачають ще кілька днів бездільности в Конґресі. Звичайно Конґрес починав жвавішу працю над новими законопроєктами дватри тижні після того, як офіційно почалася нова сесія, яку цього року вудкрито 3-го січня.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу.

Виставка Якова Гніздовського

У вівторок дня 7 лютого ц. р. в галерії Гаррі Салпетера при 42 Іст 57-ма вулиця у Ню Йорку (5-ий поверх) відбулося відкриття виставки нових малярських праць видатного українського маляра і графіка Якова Гніздовського, відомого із своїх виставок у Ню Йорку і в Парижі, що відбулися минулими роками. У відкритті виставки взяло участь і відвідало її протягом минулого тижня велике число українських громадян із Ню Йорку й околиці і теж багато американців. Виставка та охоплює 15 образів, зроблених минулого року і вирізняється від давніших виставок, зокрема праць із Парижу, своєю барвистістю і життєрадісністю. У своїх мистецьких малярських працях Гніздовський досягає вершин досконалости і деякі з них просто клясичні у своїй композиції і викінченні. Із виставлених образів треба вирізнити „Водні лілеї", „Пшеничний лан" „Кукурудза", „Весна в Центральному Парку" та інші. Минулого року Гніздовський виставляв в Галерії Салпетера і водночас теж у французькому Домі при Нюйоркському університеті. В січні ц. р. на виставці праць мистецького об'єднання Одобан Артістс була виставлена одна його картина і так же само був виставлений один образ Гніздовського в Шикаґівському Мистецькому Інституті. Один із його дереворитів був виставлений в жовтні минулого року в Каракаському Музею (Венесуеля) і він буде показаний на мандрівній виставці американського мистецтва, що буде влаштована в різних країнах Західньої Гемісфери. Теперішня виставка Якова Гніздовського в Галерії Салпетер триває до 28 лютого ц. р. і відкрита кожного дня (крім неділь) від 11-ої до 5.30 по полудні.

бкр.

ЩЕ ПРО БЕНКЕТ ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ ЮВІЛЕЮ УККА В ШИКАГО

До новинки про це у „Свободі" за 9 лютого ц. р., просять нас подати, що між жертводавцями найвищих сум на Український Народний Фонд був д-р мед. Роман Смик із сумою $ 600, а не д-р Роман Сумк, як це через друкарську помилку було надруковане в в повідомленні про цей бенкет.

● В середу 15-го лютого була повна затьма сонця, якого не було видко в Америці, тільки в Европі від Біскайської затоки у Франції і Еспанії до Сибіру. Повна затьма сонця місяцем тривала тільки три мінути.

● У Белмонті в Каліфорнії стався рідкісний випадок, коли мати народила двійнята, з яких друге народилося 22 дні пізніше після першого. Пані Б. Свіфт 9-го січня народила дівчинку, що важила 23 унції, і це немовля померло два дні пізніше, 31 січня вона народила друге немовля, що важило 30 унцій, і воно і досі живе і почувається добре. Д-р Стенлі П. Левін стверджує, що в 1953 р. другий близнюк народився був 56 днів після першого, а в 1957 році — 35 днів пізніше.

Українська Вільна Академія Наук у ЗДА повідомляє, що Наукове Засідання Економічно-правничої Секції і Комісії для дослідів над пореволюційною Україною і Совєтським Союзом з доповіддю Константина Варварова: „До питання про міжнародно-правний статус УССР" відбудеться в суботу 18 лютого 1961 року, о год. 5:30 веч. в приміщенні Академії.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" І ЇЇ ВИДАНЬ

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 18.

В. Грицина, Гартфорд	$ 5.00	Н. Мартинів, Ню Йорк	2.00
О. Овсянецький, Фила.	5.00	М. Калавур, Ст. Еннс	2.00
Д. Колтик, Міннеаполіс	3.00	Г. Кривохижа, Гіллсайд	2.00
М. Бурдзяк, Бруклин	3.00	О. Волошин, Ню Йорк	2.00
М. Бідюк, Дітройт	3.00	П. Гусак, Бавнд Брук	2.00
А. Вацлавський, Бруклин	3.00	Г. Павлик, Петерсон	2.00
П. Авраменко, Ню Йорк	3.00	Г. Тесенко, Трентон	2.00
В. Шеремета, Монтреал	3.00	М. Галущак, Питсбург	2.00
Т. Стеценко, Шикаго	3.00	Е. Гупало, Бронкс	2.00
М. Драбік, Вотервліт	3.00	Е. Саган, Помтон Лейкс	2.00
Д. Кулинич, Кю Гарденс	3.00	М. Палюх, Ню Йорк	2.00
Т. Ковальський, Мілвіл	3.00	Д. Галушка, Лейквуд	1.00
Д-р В. Когутяк, Ютика	3.00	А. Яким, Кейсар	1.00
В. Котелевець, Трентон	3.00	Д-р В. Чубатий, Вінніпег	1.00
А. Волошин, Маспет	3.00	Ф. Гулька, Пасейк	1.00
Н. Ярош, Торонто	3.00	М. Іваник, Ню Йорк	1.00
В. Тацюк, Лондон	3.00	В. Риндич, Филаделфія	1.00
Д-р М. Кріжановський, Джемейка	3.00	В. Бакалець, Пасейк	1.00
Ю. Куць, Шикаго	3.00	В. Луців, Филаделфія	1.00
В. Романко, Дітройт	3.00	М. Пацура, Филаделфія	1.00
А. Королик, Гопвел Дж.	3.00	І. Федурчак, Шикаго	1.00
С. Стецик, Шикаго	3.00	Ф. Савечка, Гартфорд	1.00
М. Міхалишин, Ембрідж	3.00	О. Самохвал, Бруклин	1.00
М. Ґураль, Юньйон	3.00	І. Шеремет, Ню Йорк	1.00
О. Лободоцький, Дітройт	3.00	І. Шмідт, Сиракюз	1.00
С. Онуфрейчук, Норіставн	3.00	В. Сапок, Нортгемтон	1.00
Л. Ясінчук, Бруклин	3.00	В. Дикан, Голійок	1.00
Н. Фенчинський, Метачен	3.00	Е. Чабан, Сан Франціско	1.00
І. Мартинець, Филаделфія	3.00	Т. Матраль, Бронкс	1.00
Т. Ільницький, Амблер	3.00	М. Попович, Тавнтон	1.00
Г. Гайовий, Ню Йорк	3.00	М. Лапіца, Ню Брайтон	1.00
Д. Т. Лазар, Ембрідж	2.00	Д-р І. Жовнірович, Рачестер	1.00
В. Шовтяк, Клівленд	2.00	Т. Пастущак, Стемфорд	1.00
В. Новак, Честер	2.00	Н. Псуй, Гіллсайд	1.00
Я. Зубаль, Дітройт	2.00	І. Гузар, Вестфілд	1.00
П. Деркач, Джемейка	2.00	Г. Похожай, Филаделфія	1.00
В. Саляк, Ню Йорк	2.00	М. Юрків, Ню Йорк	1.00
О. Білецький, Індіянаполіс	2.00	А. Ціздин, Балтімор	1.00
Д-р Ю. Лисяк, Торонто	2.00	М. Кобилянський, Лонг Айл. Сіті	1.00
М. Костирко, Сакраменто	2.00	Ф. Сингалевич, Ірвінгтон	1.00
М. Дмитренко, Ґрейт Лейкс	2.00	І. Губенко, Клівленд	1.00
Т. Барабаш, Гартфорд	2.00	І. Тиньо, Джоплін	1.00
Д-р Н. Ковальський, Гаффорд	2.00	Я. Мороз, Филаделфія	1.00
Я. Прачун, Ошава	2.00	А. Телманік, Веіртон	1.00
І. Шкільник, Торонто	2.00	І. Коровицький, Фила.	1.00
Є. Шафран, Форест Гілс	2.00	Л. Благітка, Честер	1.00
К. Сіка, Клівленд	2.00	С. Данилевич, Річмонд Г.	1.00
В. Піпа, Біклей	2.00	Д. Юркевич, Інтер. Фолс	1.00
П. Андрущак, Міннеаполіс	2.00	С. Бохонок, Парма	1.00
В. Пакуляк, Міннеаполіс	2.00	Н. Задерецький, Клівленд	1.00
Д-р В. Дробоцький, Бовлінг Грін	2.00	С. Зарічний, Джерзі Сіті	1.00
Ф. Бутківський, Фила.	2.00	Ф. Паслон, Сиракюз	1.00
І. Буцяк, Нюбріджпорт	2.00	Н. Дідик, Міннеаполіс	1.00
Т. Королишин, Ансонія	2.00	М. Киричак, Бруклин	1.00
А. Полевчак, Елизабет	2.00		
М. Стецура, Джерзі Сіті	2.00	Разом	$ 216.00
Я. Коваль, Літл Фолс	2.00	Раніше проголошено	$ 4,486.85
Н. Стефанів, Филаделфія	2.00	Разом	$ 4,702.85

ТІ, ЩО ВИТРИМАЛИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

йому в рот, і він раз-у-раз мусів її випльовувати.

За п'ять годин досягли вони острівця, що мав у поперечнику лише яких сто ярдів. Знеможений Кеннеді упав на пісок. Він перебув у воді, за вийнятком короткого часу, коли вибирався на поклад човна, понад 15 годин. Його шлунок був переповнений солоною водою, яку він ковтав, тягнучи за собою МекМегона. Але думки його були ясні: патрульно - торпедові човни систематично, раз на кілька ночей, проходять Ферґусоновою протокою, а та протока якраз за сусіднім малим острівцем. Отже . . .

Він звівся на ноги, підперезався ґумовим рятівним поясом і почепив до пояса пістоль. Він скинув з себе штани і вибрав найсильнішу ліхтарню. Він сказав: „Якщо я знайду човен, я подам двічі світловий знак. За клич буде „Роджер", за відгук „Вілко".

За пів години Кеннеді був уже біля рифів, широкої смуги безладно нагромадженого каміння, що оточувало сусідній острівець. Заходила ніч. Спотикаючись, ішов він по пояс у воді вздовж рифів з ліхтарнею в руці. Об гострий камінь він уверeдив собі ногу. Десь о 9-ій годині дійшов до краю рифів над Ферґусонову протоку і поплив далі. Плив може з годину, аж поки не заплив так далеко, щоб могти перехопити котрийсь із торпедових човнів. Пливучи стійма, чекав з ліхтарнею напоготові і прислухався, чи не почує гуркоту мотора.

Він дивився на захід і бачив спалахи світлових сиґналів поза островом Гізо. Він зрозумів, що торпедовий човен, який раз на кілька ночей має тут проходити, пішов цим разом довкола Гізо, замість іти Ферґусоновою протокою. Отже, надії немає . . .

Кеннеді вирушив у поворотну дорогу. Але тепер сталося інакше. Він був дуже втомлений, а течія була дуже прудка і відносила його в правий бік. Усвідомивши, що не зможе доплисти до острова, він подав знак ліхтарнею і закричав: „Роджер! Роджер!"

Друзі побачили світло і почули крик. Вирішивши, що Кеннеді пощастило зустріти торпедовий човен, вони вибігли на рифи і стояли, чекаючи на командира. Вони чекали довго, але не бачили нічого, крім хвиль, і не чули нічого, крім їх шуму. Розчаровані, пішли назад.

Один сказав з розпачем: „Усі ми тут помремо".

Джансон буркнув сердито: „Ет, замовчи вже! Не помреш!"

Кеннеді, пливучи за течією, прибився до малого острова. Він узув свої черевики і підніс над головою ліхтарню, символ зв'язку з друзями. Він увесь тремтів від холоду. Потім він заснув і спав, хоч властиво був то не сон, а якийсь дивний стан несвідомости.

Пливучи за течією, Кеннеді описав величезне коло — на захід повз Гізо, на північ і схід повз Коломбанґару, опісля на південь. Коли розвиднилось, він опинився у Ферґусоновій протоці, якраз там, де напередодні вночі бачив сиґнальні світла. Тоді поплив „додому". На якусь хвилину йому здалося, що він збожеволів, але холодна вода його протверезила. Він підплив до берега і з трудом виповз на берег. Коли підійшли друзі, він міг лише сказати „Росс, вночі спробуєш ти!" — і знепритомнів.

Опівдні Россі обплив довкола острів. Він узяв з собою сиґнальний пістоль і провів цілу ніч над Ферґусоновою протокою. Але нікого не завважив.

Наступного ранку всі почували себе дуже нещасними. Дехто молився. Джансон сказав: „Хлопці, за десять років ви не витрачаєте на церкву й десяти центів, а в нещасті шукаєте рятунку в молитві".

Коли повернувся Росс, Кеннеді вирішив, що вся група має переправитися на південь, на більший острів, де є кокосові пальми і звідки ближче до Ферґусонової протоки. І знову потягнув він за собою МекМегона, тримаючи в зубах пояс, а решта дев'ять моряків пливли слідом, вчепившися руками за колоду. Ця плавба забрала їм три години.

Змучені спрагою, кинулися всі до кокосових горіхів, що залялися на землі, і, розламуючи їх, жадібно пили живлющий сік. Вночі припустив дощ, і дехто заліз у кущі, щоб зібрати з листя дощівки. На ранок, побачивши, що все листя на кущах засмічене птахами, назвали той острівець — островом Птахів.

На четвертий день після катастрофи всі дуже охляли. Навіть Джансон почував себе зовсім слабим. МекҐір мав при собі вервицю, і Джансон сказав: „МекҐір, помолись за нас". МекҐір відповів спокійно: „Добре, я помолюся за всіх нас, друзі . . ."

Кеннеді ніяк не хотів вірити, що справа безнадійна. Він запросив Росса поплисти з ним до острова званого Науру, на південному сході. Вони обидва були вкрай виснажені, але за годину плавби таки досягли цілі. Похитуючись з утоми, перейшли через острів до Ферґусонової протоки. Там на березі знайшли японську скриню з цукорками й бісквітами, барильце з водою і маленький човник на одну людину. З цієї нагоди влаштували скромний бенкет. Коли запала ніч, Кеннеді взяв човника і виплив на Ферґусонову протоку. Однак, і цим разом торпедовець не прийшов. Довеслувавши до сусіднього острівця, Кеннеді підкивився бісквітами і ліг спати.

На світанку Кеннеді вирушив був до Росса, але супротивний вітер, що підіймав високі хвилі, замалим не перекинув його човника. Декілька тубільців, що появилися незнати звідки, порятували його і забрали з собою до Науру. Вони показали Кеннеді, де стояв захований човен на двох осіб, і він кишеньковим ножиком надряпав на шкаралупі кокосового горіха таке „послання": „Одинадцять живих. Тубільці знають місце і рифи Науру. Кеннеді". Після того сказав тубільцям: „Рендова, Рендова" — острів, де була розташована база патрульно - торпедових човнів.

Здавалося, тубільці зрозуміли його. Узявши шкаралупу горіха, вони вирушили в путь.

Росс і Кеннеді лежали майже нерухомо цілий день на піску. Коли споночіло, Кеннеді почав умовляти Росса виплисти з ним в човні на Ферґусонову протоку. Росс не погоджувався. Кеннеді наполягав. Нарешті, порозумілись. Тим часом вітер підсилювався щораз дужче. Хвилі в протоці доходили до шістьох стіп заввишки і вода заливала човен. Друзі вичерпували її, як могли, один з носа, другий з корми. Приплив гнав їх уперед, в чисте море. Так пробивали вони собі дорогу протягом двох годин.

Погода чимраз гіршала. Дощ періщив з усієї сили і вони не могли бачити далі як на десять стіп. Нараз попереду з'явилась біла лінія і почувся страшний гуркіт хвиль, що розбивалися об каміння. Було запізно будь-що робити крім — триматися вкупі і чекати.

Величезна хвиля вдарила в човен і викинула Кеннеді в воду. В перший момент він подумав, що це вже кінець всьому. Якимсь чудом не шпурнуло його на рифи, і він з усіх сил старався втриматися на поверхні в тому шалено водяному вихорі. Несподівано він відчув під ногами твердий ґрунт. Він закричав „Берні!" Але відповіді не було. Кеннеді миттю згадав, як він підмовляв свого друга на цю небезпечну подорож, і цей раз крикнув: „Берні!". Цим разом Росс відповів. Його також викинуло у воду. Його права рука й плече були тяжко поранені, а нога, вже перед тим ушкоджена, здавалося, зовсім була спаралізована.

Пробившись до берега, Кеннеді і Росс попадали на пісок і заснули. Ранком розбудив їх гомін голосів. Вони побачили чотирьох молодих, струнких тубільців, один з яких чистою англійською мовою сказав: „Я маю для вас листа, сер". Кеннеді розпечатав коверту і прочитав:

„На Її Величности службі. Старшому старшині, острів Науру. Я щойно довідався про вашу присутність на острові Науру. Я командую новозеляндською патрульною службою в Ню Джорджії. Рекомендую вам прибути з цими тубільцями до мене. Тим часом я сконтактуюсь через радіо з вашими зверхниками на Рендові, і ми зможемо забрати всю вашу групу. Ляйтенант Вінкот".

Тубільці забрали в свій бойовий човен Кеннеді й Росса і вирушили в путь. По дорозі на острові Птахів, вони спорудили курінь, примістили МекМегона, рани якого почали вже гноїтись, і Росса, плече якого спухло, як подушка. Після того поклали Кеннеді на дно свого човна, накрили його пальмовим листям, щоб японські летуни не завважили американського старшину, і попливли далі, до Ню Джорджії.

Англійський ляйтенант Вінконт, що вийшов зустрічати на берег американського старшину, сухо - формально привітався: „Як ся маєте?"

Кеннеді сказав: „Галльо! Я є Кеннеді!"

Вінкот уклонився: „Прошу до мого шатра, на чашку чаю".

Тієї самої ночі Кеннеді сидів у бойовому човні тубільців і чекав на „рандеву", влаштоване для нього через радіо. Місяць зайшов о годині 11.20. Незабаром Кеннеді почув сиґнал — чотири постріли. Він вистрілив на відповідь чотири рази.

Хтось закричав: — „Гей, Джек!"

Кеннеді відповів: „Де ви в дідька?"

Торпедовий човен вже був тут, біля нього. Кеннеді підскочив з радости і кинувся обіймати друзів.

Сорпедовець забрав людей з острова Птахів і загуркотів назад на базу. Лікарі мали клопіт з докраю виснаженими й виголоднілими людьми, які не одну годину дивилися в очі смерті. Ці люди чесно заслужили собі відпочинок. Тепер, вертаючись додому, вони сиділи в дружньому гурті й співали:

Ісус любить мене, це я знаю,
Бо так каже мені Біблія;
Ми, маленькі люди, Йому належимо,
Ми — слабі, але Він — могутній.
Так, Ісус любить мене,
Так, Ісус любить мене . . .

В. С-ко

Українська хроніка

● **Авторський вечір Ярослава Курдидика,** відбудеться заходом Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку в п'ятницю, дня 17. лютого, о год. 8-ій веч. У програмі передбачене читання вийнятків з творів, написаних в останніх трьох роках. Новелю під назвою „Дядько Цвяшок" читатиме інж. Олексій Запорожець, поеми, мініятюри і вірші прочитає Валя Калин, і лірику рецитуватиме Іванна Кононів. Під сучасну пору Ярослав Курдидик має готову до друку збірку новель, дві збірки гуморесок, одну повість, дві збірки поезій і збірку мініятюр. Крім того Яр. Курдидик пише часто на військові теми, друкуючи свої статті теж і в „Свободі".

● **Конференція Союзу Українських Студентських Товариств (СУСТА)** відбудеться в суботу, дня 18-го і в неділю дня 19-го лютого ц. р., у Стейтовому університеті Вейн в Дітройті, Миш. В конференції братимуть участь студенти з осередків Шикаґо, Клівленд, Ен Арбор, Дітройт та ін.

Спортові вісті

● Совєтські легкоатлети візьмуть участь в міжнародних легкоатлетичних змаганнях, які відбудуться в п'ятницю 17-го лютого в Медізон Сквер Гарден, в Ню Йорку. Як ми вже згадували репрезентуватиме Сов. Союз українець Валерій Брумель у стрибку вгору, а крім цього повідомлено про приїзд легкоатлета зі Львова Ігора Тер-Ованесіяна, чемпіона Европи в стрибку вдовжінь, та Євгенія Момоткова, бігуна на 1,500 м.

● Американська збірна гаківки, яка репрезентуватиме ЗДА в світових першенствах в Швайцарії, програла свої товариські змагання зі Шведами в Штокгольмі з вислідом 13:1. Попередні змагання з цією ж дружиною програли американці 7:0. В американській репрезентації грають відомі вже нашим читачам воротар Том Юркович та Маясич.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

СОЮЗОВЦІ! Ваш Відділ Українського Народного Союзу це Ваша родина, Ваша вужча громада, Ваша установа! Місячні чи річні, як і кожні інші збори Вашого Відділу вирішують важливі справи, що відносяться до Вас особисто, до Вашої родини і Вашої спільноти. Тому, Ваша участь у цих зборах мусить бути обов'язкова, бо вона є у Вашому найкращому інтересі! То ж приходіть усі на збори свого Відділу та спільно, всією громадою, подбайте про спільну кращу долю. На місячні збори обов'язково приносіть свої вкладки і вкладкові книжечки, вирівнюйте всі свої організаційні зобов'язання та вимагайте цього від інших. На річних зборах подбайте, щоб Ваш Відділ мав найкращу Управу і самі не відмовляйтесь від обов'язків урядовця, якщо Вам такі обов'язки повірять члени. На збори приходіть точно! В Українському Народному Союзі наша будучність!

У найближчому часі відбудуться збори:

НЕДІЛЯ, 19-го ЛЮТОГО 1961:

ФІЛАДЕЛФІЯ, Па. — Місячні Збори Б-ва св. Василія, Відд. 339, в год. 3:00 по пол., в домі Укр. Громади, при 3322 Н. Лавренц вул. — С. Лупацій, секр.

ПАССЕЙК, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва ім. Т Шевченка, Відд. 42, в год. 2:00 по пол., в УНДомі, при 237 Hope Ave. — На Річних Загальних Зборах обрано нову Управу в такому складі: В. Новацький, предс.; А. Ваньо, заст. предс.; П. Головачук, фін. секр.; Н. Михайлишин, кас.; В. Марущак, рек. секр. Мужі довір'я: П. Никифорчин і І. Синґалевич. Опікуни хворих: С. Андрусишин і Г. Романів. Прапорщики: І. Білоґан і М. Тиньо. Господар: І. Хомко. Контрольна Комісія: Р. Шраменко голова; В. Микитин й інж. Б. Чайковський, члени.

БРИДЖПОРТ, Конн. — Місячні Збори Т-ва „Українська Січ", Відд. 59, в год. 2:00 по пол., в УНДомі, під чис. 500 Галет вул. — На Річних Зборах обрано нову Управу на 1961 рік: В. Венґринович, предс.; Д. Постоловський, заступник; С. Гуменюк, кас.; В. Макійчик, заст.; М. Гальке-вич, секр.; С. Левкович, заст. Контр. Комісія: В. Сливінський, О. Роман, В. Чубатий. Опікуни хворих: Ю. Добуш, М. Заяць, І. Шемберко. Тростісти: Д. Потоловський, С. Левкович. — Місячні Збори будуть відбуватися в кожну третю неділю місяця, в год. 2:00 по пол. Адреса секретаря: 179 Cornwall St., Stratford, Conn., Tel.: ED 7-9856.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні Збори Б-ва св. Йосафата, Від. 217, в год. 2:00 по пол., в парохіяльній залі, під чис. 303 Hudson Ave. — На Річних Зборах в дні 22-го січня, обрано нову Управу Відділу: К. Шевчук, предс.; С. Васьків, заст.; Ф. Голод, фін. секр.; Н. Осадців, заст.; В. Симонів, кас.; М. Хміляк, заст.; В. Колданський, рек. секр. Контр. Комісія: Р. Пристай, М. Василишин і М. Біловус. Опікуни хворих: Н. Луцишин, п-ні Николайко і п-ні Сорохтей. Прапорщик: А. Росоловський.

ШИКАҐО, Ілл. — На Загальних Зборах Б-ва св. Юрія, Відд. 379, в дні 22-го січня ц. р. обрано слідуючу Управу на 1961 рік: А. Зборик, предс.; І. Горайський, заст.; І. Малюк, кас.; М. Семків, фін. секретар, С. Голяш, рек. секр. Контр Комісія: В. Ваків, гол.; Б. Кашуба, П. Перцак, члени. Опікуни хворих: В. Семків, В. Павлюк, Р. Сидорик. Делеґати до Ліґи АУП та філії УККА: П. Семків, І. Малюк. Загальні Збори призначили на різні добродійні цілі 225 дол.

НЮАРК, Н. Дж. — На Зборах Т-ва ім. М. Грушевського, Від. 219, вибрано секретарку Відділу, і на її адресу прошу висилати вкладки. Адреса:

Mrs. Mary YUROW
325 Smith St., Newark, N. J.
Tel.: ES 5-3036

В. Ткач пред.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 23-мільйонового майна організації!

Секретар внутрішніх справ — за збільшення публічних електрівень

Вашинґтон. — Секретар внутрішніх справ Стюарт Л. Юдолл заявив, що під час урядування президента Кеннеді повинно збільшитися число публічних електрівень. На думку Юдолла конче треба збільшити продукцію електричної енергії, щоб заспокоїти потреби населення. Юдолл заявив, що він є за те, щоб продовжувати програму президента Трумана з 1946-го року в справі публічних електрівень. Уряд президента Айзенгавера був проти програми Трумана і підтримував будову нових електрівень на спілку з приватними підприємцями. Але сільські електрівні не радо приймали програму Айзенгавера, бо, на їх думку, вона виходила в користь приватним підприємцям. Президент Кеннеді під час виборчої кампанії атакував уряд Айзенгавера за його становище відносно справи публічних електрівень. Заяву Юдолла уважають за початок до здійснювання передвиборчих обіцянок в цій ділянці.

Шлезінґер вірить, що так звана „добродійна держава" зможе найкраще поборювати комунізм

Вашинґтон. — Спеціяльний економічний асистент президента Кеннеді професор Артур М. Шлезінґер вислав листа до сенатора демократа з Монтани Майка Менсфілда, в якому обороняє своє становище в справі того, що так звана „добродійна держава" є найкращим засобом до поборювання комунізму. Але він додає, що під поняттям „добродійної держави" розуміє таку державу, яка запевняє всім своїм громадянам мінімум потреб до життя. Цей лист Шлезінґера до сен Менсфілда є відповіддю на критику становища Шлезінґера, яку зробив в Сенаті сенатор демократ із південної Каролайни, Стром Тирмонд в дні 2-го лютого. Історія з поняттям „добродійної держави" виникла під час дебат в Ньютоні, Массачус. в дні 31-го січня між Шлезінґером і редактором „Нешенел Рівю" Вілліямом Ф. Боклі. Сенатор Тирмонд заперечував думку Шлезінґера, що державна опіка над громадянами може бути зброєю проти поширювання комунізму. Шлезінґер заявляє, що опіка держави над своїми громадянами причиняється до поборювання комуністичної ідеології.

Посмертні згадки

Стефан ЧОРНІЙ, — довголітній член Б-ва св. Василія Великого, Відд. 364 УНСоюзу в Клівленді, Огайо, помер в дні 20-го грудня 1960 р., на удар серця, в дорозі до склепу., на 75-му році життя. Покійний народився в місті Мости Великі, пов. Жовква, Зах. Україна. До ЗДА прибув ще молодим хлопцем і зараз вступив в члени УНСоюзу. В 1913 р. перенісся на сталий побут до Клівленду, О., де і зорганізував Відділ 364, будучи його членом до послідньої хвилини свого життя. У Відділі працював із серцем, любив свій український нарід та дбав про щастя своїх дітей, посилаючи дітей до української школи. Був активним у своїй громаді, ставши директором і предсідником УНДому. Покійний полишив у смутку дружину Марію, 2 синів: Михайла та Мартина, 2 доньки: Анну та Катерину, 2-ох зятів, 2 невістки та 8 внуків. Похорон відбувся 23-го грудня 1960 р., із церкви Пресв. Діви Марії, а опісля на цвинтар св. Петра і Павла в Парма, Огайо. — Вічна Йому Пам'ять!

Управа

Йосиф МАКУХ, — член Відд. 388 УНСоюзу в Честері, Па., помер дня 14-го січня 1961 р., на 65-му році життя. Покійний прибув до ЗДА 1913 р. ще молодим хлопцем. Походив зі села Дорожів, пов. Самбір, Західня Україна. До УНСоюзу вступив 1926 р. У глибокому смутку полишив Покійний дружину Агафію, сина Михайла з дружиною та 3 внуків, дві сестри: Катерину і Юлію в ЗДА та одну: Теодозію в Україні. Похорон відбувся 18-го січня 1961 року, з дому жалоби до української православної церкви Пресвятої Діви Марії, при великій участі Родини, Членів Відділу і Громади УНДому. Покійного поховано на цвинтарі Lawn Craft Cemetery. — Вічна Йому Пам'ять!

Е. Воловник, секр.

● РОЗШУКИ ●

Євстахій Цимбала пошукує ЙОСИФА ЦИМБАЛУ (Jozefa), батько Томаш, який виїхав зі Львова (Галичина) до Америки в 1914 р. Пошукує брат.
Євстахій ЦИМБАЛА
5130 N. Marwine Street
Philadelphia 41, Pa.

СТЕФАНА ВИННИК, зі села Снатичі, ґм. Комарів, повіт Томашів Любл., Зах. Україна пошукуєАлекс Ціс, син сестри Палашки зі села Рудки, ґм. Котліце, пов. Томашів Любл. Хто знав би його або він сам, у важній справі, прошу писати на адресу:
Alex CIS
2930 Dearing
Detroit 12, Mich.

Анна Калюга, пошукує свого брата ГРИГОРІЯ СОСНУ, сина Пилипа і Ірини, із села Ількович, Сокальського повіту, який до 1947 року перебував у Німеччині. Хто знав би про нього, або він сам, прошу писати на адресу:
Mrs. Anna KIRBS
472 Circular Avenue
Hamden, Conn., USA
Заокеанські часописи прошу про передрук.

ТАРЗАН, ч. 4603. Лорд Померой·

Пишний спортовець лорд Померой прибув на станцію над річкою Кулі.

Він кинув оком зневажливо на Тарзана і промимрив. — На бік, на бік . . .

Він ішов до свого каравонного еквіпунку і спритно збудив сплячого носія! — Вставайте всі . . . Інспекція!